

KOVÁCS MARGIT

Győr, 1901. november 30 – Budapest, 1977. június 04.

Győri született kerámiaművész. Művészeti tanulmányait *Jaschik Álmos* magániskolájában kezdte, majd *Hertha Bucher* bécsi magániskolájában (1926 - 1928) és *Münchenben*, a *Staatschule für angewandte Kunstban*, *Karl Killernél* és *Adalbert Niemeyernél* folytatta (1928 - 1929).

Hazatérése után kapcsolódott be a magyar művészeti életbe. Családjával Budapestre költözött, és élete végéig ott működött. **1930**-ban jelentkezett először nagyobb kiállítással a *Nemzeti Szalonban*. Munkái alapján a kritika a legtehetségesebb fiatal magyar keramikusként ünnepelte.

Ebben az évben nyert először díjat a monzai *IV. modern iparművészeti kiállításon*, amit számos elismerés követett.

1932-ben *Koppenhágába* utazott, majd *Párizsban* folytatta tanulmányútját, közben néhány hónapig a *sevres-i porcelángyár* munkatársa volt. A művészetben elért addigi eredményeiről **1935**-ös, első gyűjteményes kiállításán adott számot, a *Tamás Galériában*. Korai munkái fényes összefüggő felületű, színes mázas, mintázott kerámiák, vallásos témájú művek és zsánerfigurák, valamint néhány fülkerelief, terrakotta kispasztika és dombormű (*Jakob álma* - 1929, *Ülő kislány* - 1933, *Kislány* - 1933). Formái zártak, színei borongósak.

A plasztikai szemléletű, fegyelmezett mintázású alkotások mellett **1936 után** művészete oldottabb, dekoratívabb irányba bontakozott ki. Ezt elsősorban jelentős egyházi és világi megbízatásai tették lehetővé. Egyik legjelentősebb egyházművészeti alkotása a **győri Szent Imre templom portálja (1939 - 1940)**, de ő készítette az **1937-es Párizsi Világkiállítás magyar pavilonja** nagyméretű kerámiaképét, a *Budapest a Duna királynője* című, hatszor négy méteres kerámiaképét, melyet a *Diploma d'Honneur*-ral jutalmazták. Brüsszelben, az **1958. évi világkiállításon** megkapta a **Grand Prix**-t. Idehaza érdemes, majd kiváló művész lett.

A **győri Szent Imre templom** klinkerportálján kívül Győrben található egy másik alkotása, a **Móra Ferenc Általános Iskola** aulájában található **tíz darabból álló terrakotta relief sorozata**, mely a *"700 éves Győr történetét"* dolgozza fel.

A nagyméretű dekoratív feladatok mellett kitartóan alakította bensőséges világát, amely a középkor művészetétől a népművészetig, mindent magába olvasztott, ami egyéniségének sokoldalú kifejezését segítette.

Életművét a szépség öröme, az anyagelvűség tisztelete és a virtuóz technika jellemzi. Művészetének középpontjában az ember áll. Kifogyhatatlan fantáziával formálta humoros, groteszk, népballadai tömörségű vagy drámai jeleneteit, zsúfolt díszű vagy alakos korsóit, táljait, a népmesékből és népletekből vett reliefjeit és alakjait.

Győrött, a Gutenberg téri gyönyörű, barokk Frigyláda szoborcsoporttal szemben, az Apáca utca és a Káposztás köz sarkán találjuk alkotásait. Az épületen a klasszicista stílus az uralkodó, de a keskeny főhomlokzat és annak kúpos alátámasztása még őrzi középkori formáját. **Az épületnek a 17. század óta több tulajdonosa volt, nevét az utolsóról, a fűszer- és vegyeskereskedő Kreszta családról kapta.**

Emeletén és tetőterében került elhelyezésre 1974-ben, majd 1982-ben tovább bővítve a Kovács Margit műveiből rendezett állandó kiállítás. Az alkotások egy része a művész ajándékként a város tulajdona, más része **a szentendrei Kovács Margit Gyűjtemény** letéti anyaga. A művész alkotásain kívül megtekinthetők enteriőr részletek Kovács Margit budapesti műterméből és dolgozószobájából.

Ő maga így beszélt a *Kreszta-házi* padlásról:

"... Kaptam egy sufnit Győrben, szülővárosomban. Örülök, hogy ebbe a szépséges házba fogadta be cserepeimet a város, s így nyomot hagyhatok a szeretett falak között..."

Kovács Margit élete végéig szeretettel emlegette szülővárosát, Győrt. A ház, ahol 1902. november 30-án született, már nincs meg. (Az egykori Sztár-garázs épülete, a volt Vásártér 19. szám alatt.) Kovács Margit már diákkorában is csodálta a régi Győrt, a barokk várost. Miután **1971-ben szülővárosa díszpolgárává választották**, az egyik fővárosi napilapnak így nyilatkozott:

"... Győr csupa párában úszó, kedves emlék volt eddig számomra. A tájak, a dimbes-dombos vagy éppen lapályos vidék, csillogó víztükrök. Győrben születtem és bár a nagy, méltóságteljes hegyek ámulattal töltenek el, én még most is, pedig elég régen lakom Budapesten, a kistájakhoz kötődöm. És a tájakon kívül hozzá fűz gyermekkorom, kora ifjúságom..."

Innen, egy vén győri kályhástól kért kölcsön egy korongot. Azzal indult el az úton, mely a *Kossuth-díj*hoz vezetett.

Győri állandó kiállításának anyaga a virágvázától a fali tálon és állatalakos korsón keresztül a gótikus hangulatú angyalábrázoláson, a gyermekét féltő anya expresszív figuráján át a realista portréit és a szimbolikus, vallásos vagy mesés tartalmú ábrázolásig, a körplasztikától az *engobe* festésű faliképekig terjed. Figuráit jó lélektani megfigyelőképességgel mintázta, különös gondot fordított a kezek realista megformálására, amely ellentétben áll a fej tipizáló

és a test vagy alak absztraháló formamegoldásával. Munkáinak ellenállhatatlan hatása őszinteségükben rejlik.

A múzeum megnyitásakor mondott köszöntő szavai valóra váltak:

"... a fazekas már rég nincs sehol, de jókedve, humora, pajzánsága, öröme, gyásza ott duruzsol továbbra is cserepeiben és mesél az utána jövőknek..."